

ÁLLÁSFOGLALÁS

pszichológusi vélemény készítésére vonatkozóan

Az MPT-MPÉE Etikai Bizottsága (a továbbiakban: Etikai Bizottság) az elmúlt időszakban az Etikai Bizottsághoz beérkezett etikai panaszbeadványokban felvetett, a pszichológusi vélemény készítésekkal kapcsolatos etikai kérdésekkel összefüggésben az alábbi állásfoglalást fogalmazza meg a pszichológusi vélemény készítés alapvető szabályaira vonatkozóan.

Az állásfoglalás a Pszichológusok Szakmai Etikai Kódexének (a továbbiakban: SzEK), valamint egyéb normáknak, különösen, de nem kizárólagosan a releváns jogszabályok, szakmai ajánlások, releváns protokollok szerinti etikai elvárásokat kívánja kiemelni, ezekre a figyelmet fokozottan ráirányítani, és a betartásuk fontosságát hangsúlyozni, függetlenül attól, hogy a pszichológus a pszichológusi véleményt közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban, megbízási vagy egyéb szerződéses jogviszonyban, bíróság vagy hatóság kijelölése vagy egyéb jogviszony (a továbbiakban együtt: jogviszony) alapján végzi.

Az Etikai Bizottság állásfoglalása szerint pszichológusi véleményt készítő pszichológus akkor jár el a Pszichológusok Szakmai Etikai Kódexének megfelelően, ha

- az adott tevékenység végzéséhez szükséges **képzettséggel és** a tevékenység ellátására vonatkozó **jogosultsággal** rendelkezik (SzEK 1.2.)
- a véleményezett klienssel **szakmai eszközök jogosult felhasználásával** (SzEK 3.1. és 3.3.) **személyes találkozás során** (SzEK 4.6.), **vizsgálatot** végzett (SzEK 3.1.), hatósági felülvélemény készítése esetén, a felülvéleményezésre kért alapvizsgálat eredményei teljes körűen rendelkezésére állnak (SzEK 4.6.)
- a pszichológusi véleményében a vizsgálati **eredmények**, az azokból levont **következtetések**, illetve a kialakított **álláspont és ezek összefüggései** - a szakértői vélemény felhasználója számára is **érthető módon** (SzEK 4.12.) - **konkrétan megfogalmazottak**.

Külön is felhívjuk a figyelmet a személyes találkozás során végzett vizsgálat szükségességére, azokban az esetekben, amelyeknél a pszichológusi vélemény konkrét személyre vonatkozik, tehát ahol a pszichológusi véleményben **konkrét személy meg van nevezve**, vagy a pszichológusi vélemény alapján bármely személy közvetlenül vagy közvetett módon **beazonosítható**.

A SzEK 4.6 pontja rögzíti, hogy bizonyos pszichológiai tevékenységek „*csak a klienssel való személyes vizsgálatban szerzett eredmények alapján végezhetők*”. Arra vonatkozóan, hogy melyek azok a tevékenységek, amelyekre ez a szabály alkalmazandó, a SzEK példákat sorol fel, amelyek egyike a szakvélemény készítés.

Szakvélemény alatt kell érteni minden olyan pszichológiai véleményt, amely a pszichológusi szakmára vonatkozó jogszabályok, szakmai ajánlások, releváns protokollok elvárásai szerint készült, függetlenül annak formájától, címétől, megjelölésétől, címettjétől és függetlenül attól a jogviszonytól, amely alapján az adott pszichológiai vélemény készült (pl. szakértői vélemény, szakterületi vélemény, pszichológusi vélemény).

A SzEK 4.6 pontja tartalmaz felsorolást azokról a tevékenységekről, amelyek kivételt képeznek a klienssel való személyes vizsgálat végzésének kötelezettsége alól. Ebben a felsorolásban véleményezés típusú tevékenységek köréből nem példaként, hanem konkrétan megnevezve kizárólag „a hatósági felülvélemény” szerepel, de ebben az esetben is elvárt a megfogalmazott álláspont konkrét vizsgálati eredményekre való visszavezethetősége: „fel kell tüntetni, hogy a szakvélemény milyen korábbi személyes vizsgálatok alapján készült”.

Kérjük pszichológusi munkájuk során az állásfoglalás szíves figyelembe vételét.

Budapest, 2018. május –

MPÉE-MPT Etikai Bizottsága

Melléklet a pszichológusi vélemény készítésére vonatkozó állásfoglaláshoz

Szakmai Etikai Kódex releváns részletei, kivonat

- „1.2. Csak olyan tevékenységet végezhet, amelynek szakszerű ellátására megfelelő képzettséggel rendelkezik, és arra jogszabály feljogosítja. (...)”
- „3.3. Szakmai vagy oktatási tevékenységei során tudatában van a szaktudása által nyújtott lehetőségekkel és korlátokkal. Csak olyan feladatok teljesítésére vállalkozik, amelyek kompetenciája határain belül vannak, és amelyeket tanulmányaira, szakmai tapasztalataira, vizsgálataira és konzultációira alapozhat. (...)”
- „3.1. A pszichológus szakmai és oktatási tevékenysége során mindenkor arra törekszik, hogy a legkorszerűbb szakmai eljárásokat alkalmazza és alkalmaztassa. (...)”
- „4.6. Olyan pszichológiai tevékenységek, mint, pl. diagnosztizálás, terápia, szakvélemény készítés, csak a klienssel való személyes vizsgálatban szerzett eredmények alapján végezhetők. Kivételt képez a telefonon és/vagy az interneten nyújtott lelki elsősegély, krízisintervenció, konzultáció, vagy a hatósági felülvélemény, amely készíthető mások előzetes szakvéleményére alapozva, de ilyen esetben fel kell tüntetni, hogy a szakvélemény milyen korábbi, személyes vizsgálatok alapján készült.”
- „4.12. A vizsgálat eredményéről és az arról készülő írásos dokumentumról a vizsgált személyt, illetve korlátozottan cselekvőképes egyén vagy gyermek esetén a törvényes képviselőt vagy szülőjét, az állapotának megfelelően, számára félre nem érthető módon tájékoztatja. Munkája során szerzett tapasztalatait, összegző megállapításait érthető módon adja át a megbízónak vagy a vizsgálati személynek. A jegyzőkönyvekbe betekintést csak megfelelően képzett pszichológus kollega tehet. A klienst vagy egyéb megbízót összegző véleményben tájékoztatja.”